

Nei, landsstýrið hevur ikki av-reitt tey smáu sjúkrahúsini

Í Dimmalætting nú hósdag-in er røðan, Flemming Mikkelsen, lögtingsmaður, helt á stóra fundinum í Trongisvági 10. nov., part-vis endurgivin.

Eg eri púra samdur við Flemmingi Mikkelsen, tá ið hann sigur, at hóast infra-struktururin er munandi bøttur seinastu árin, er far-leiðin um Suðuroyarfjørð tann sama. Hon stýttist ikki, og harrar yvir veðri og vindi eru vit ikki.

Fyri at tað ikki skal verða nøkur misskiljing, hóast hon kanska hevði komið onkrum væl við, so eri eg harðliga imóti at niður-leggia tey smáu sjúkrahúsini. Tað verður ikki gjørt við mínum vilja. Lat tað standa púra greitt.

So langt eri eg samdur í tí, sum Flemming Mikkelsen førir fram.

Seinni í umrøðuni sigur Flemming, at landsstýrið ongan valdi í nevndina um-

boðandi tey smáu sjúkrahúsini. Landsstýrið valdi tveir limir. Høgni Joensen, sjúkrahússtjóri umboðandi Sjúkrahúsværk Føroya og Johnny Winther Holbech, deildarstjóri umboðandi Føroya Landsstýri. Roynt var í hesum vali at byta sól og vind eins, men hóast so var, so er onkur misnøgður.

Men grundin til, at eg skrivi hesi orð, er meira tað, sum Flemming Mikkelsen førir fram viðvíkjandi avtaluni frá 12. oktober 1993. Hann fær tað at ljóða so, at løgtingið, tá ið avtalan varð samtykt, eisini hevur samtykt eitt sjúkrahús í Føroyum.

Tað er tað als ikki talan um. Í avtaluni ella nærri í protokollatinum stendur: »Budgetforbedringerne vil bl.a. omfatte besparelser på anlægsinvesteringer og strukturrationaliseringer på sundheds-, uddannelses-, social- og kommunika-

tuonsområdene».

Hetta merkir, at uppgávan nú er okkara, og eru vit nóg dugnaligir, eiga vit at kunna loysa hana eftir føroyskum leisti.

Í tí fyrsta uppskotinum til protokollat, sum Mogens Lykketoft legði fyri føroyingar stóð: »Med udgangspunkt i rapport fra »Rådgivningsgruppen vedrørende sundhedsvæsenet på Færøerne« tager landsstyret initiativ til en rationalisering av sundhedsvæsenet med sigte på at opnå væsentlige besparelser og et bedre fungerende sundhedsvæsen».

Vit gjørdur vart við, at vit á ongan hátt kundu góðtaka hetta. Tí fyri tað fyrsta kundu føroysku samráðingarfólkini ikki frágreiðingina 12. oktober (burtursæð frá mær sjálvum) og fyri tað næsta, so var tað líkt til, at hvørki Lykketoft ella Jelved kundu frágreiðingina. Tá

var hon ikki endaliga liðug.

Men nakað annað er so tað, at vit sum varða av føroyska sjúkrahúsværkinum, skulu taka hetta sum eitt skotbráð.

Um neyðugt gerst enn einaferð at samráðast við danir um lán, tá kunnu hesi krøv verða harðnað. Greitt er, at tá ið teir ikki fyra fyri at seta okkum krøv um serføroysk mál sum eitt nú inn-tøkurtygdina hjá fiskimonnum, tess lættari er tað fyri teir at seta krøv á hesum øki, sum er felagsmál.

Við hesi grundgeving, at danir kunnu seta eitt krav ella evt. teirra loysn fram, men sanniliga eisini við tí grundgeving, at vit kunnu fáa okkara sjúkrahúsværk at virka betur til frama fyri føroysku borgarnar, eiga vit at fara undir hetta arbeiðið.

Vit hava enn møguleikar at velja ta føroysku loysnina. Tí er tað neyðugt, at all-

ir partar nú eru opnir fyri at vilja broytingar til tað betra. Tað skal bera til – eisini við at varðveita smáu sjúkra-

húsini.

Jóannes Eidesgaard
landsstýrismaður

Krígspensión og hvat so?

Tað er gjørt eitt stórt arbeiði av privatum persónum eins væl og tað hava verið politikarar, sum hava verið fyri at føroyingar skuldu fáa part í somu krigspensión, sum danir hava. Úrslitið av tí arbeiði, sum serliga Knú Nolsø og Jákup Lindenskov hava gjørt var so tað, at føroyingar, sum hava siglt vandasjógv við lívinum í váða, fyri at mattrýggja Onglandi. Um føroyingar ikki gjørdur hetta er tað ein spurningur um, hvussu leikur hevði farið fram, tí sum skiparin úr Vági segði í sjónvarpinum, tá teirra sigling hevði tikið langa tíð, fiskurin var sera vánaligur og teir fingur fullan pris fyri lastina: »Tí tað var hungur í Onglandi«.

Tað er greitt, at fleiri av teimum, sum sigldu vandasjógv, ikki eru á lívi meira, men her er tað so, at einkjurnar koma og fáa sín lut av pensiónini. Hetta er bara rættvist, tí teirra partur er væl kendur. Vandin og tað persónliga trýstið, ið lá á teimum, sum heima vóru, var stórt. Tí er hetta, at tær fáa pensión, teimum so hjartaliga væl unt. Tað skal takas við, at føroyingar sigldu vandasjógv við gomlum skipum við lítli motorkraft. Jú, føroyingar settu lívið til og vóru so sanniliga við til at gera sitt

til, ja, meira enn tað, fyri at hjálpa til at vinna veraldarbardagan og tað kostaði nógv, bæði skip og fólk, tí um føroyingar ikki sigldu fiskin til Onglands, so vildi verið illa státt. Teir vildu verið í neyð, tí islendingar tordu ikki at sigla. Teir vildu ikki seta skip og fólk í vanda, men tað gjørdi sjó-fólk okkara.

Bókin »Vikingsynir« sigur okkum frá, hvussu nógv tað kostaði okkara litla samfelag. Tað var eisini stóri enski statsministarinn, sum í sínum stóru, eggjandi røðum, sum hann hevði so nógvar av, segði, fyri at halda mótið uppi hjá landsmonnum sínum, tí nógv stóð á, teir bardust við rygginum móti múrinum, tað var eggjandi fyri hann at kunna vísa á, at teir ikki stóðu einsamallir. Føroyingar stóðu teimum undir lið, og tí segði hann: »Ongantið skal Ongland ella tann fí heimurin gloyma tað mót og stuðul, sum lítla landið í norðurlantshavinum hevur víst«.

Føroyar og teirra stuðul til niðurbjaran av teimum valdsharrum, sum við harðari hond vildu leggja sær alla verina undir hond, tann styrki, sum føroyingar vistu okkum og tann stuðul, sum teir góvu, skal ongantið verða gloymdur.

Tann fríi heimurin í dag er Felagsmarknaðurin, sum er einaráðandi. Hesin felagskapur er sera einaráðandi, men bæði teir og Ongland hava gloymt orð Churchills títtan tann áhaldandi stuðul frá okkara sjómønnum, vildi heimurin í dag havi eina aðra mynd. Hetta er gloymt, men ikki bara út-lendingar hava gloymt, eisini okkara egnu myndugleikar hava ikki vist ta virðing, sum hesi víðurskifti eiga at fáa. Teir hava gloymt, at tann víðurkenning, sum okkara sjófolk og teirra avvarðandi hava fingið fyri avreksverk teirra, tað teir gjørdur við lívinum í vana. Teir vardu okkara samfelag, teir bardust fyri einum tryggjum, fríum heimi. Mangur bar ikki boð í bý, teir fullu í stríðnum.

Nú er pensiónin komin, ikki tí okkara samfelag gjørdi nakað fyri at útvega teimum, sum hana eiga, tað vóru privatpersónar, sum her gjørdur ein innsats og tað vígnaðist, eisini tí vit í danska fólkatíningnum høvdu persónar, sum skiltu hesi víðurskifti. Danski fólkatíngslimurin og góði føroyavinurin Jørgen Jensen gjørdi fyri okkara sjófolk eitt stórt arbeiði, og sum sagt, nú er pensiónin komin, men ein hevur hug at siga, at lítið skarst fyri tey,

sum eiga hana, tí landskassin hevur lagt sína kólðu hond á hesar sёмдарpen-gar hjá okkara sjófolki. Teir hava ringt seg sum ormurin á gullinum og taka 50% í skatti og hetta vil so ávirka ta fólkapensión, sum tey hava, tí øll eru tey væl til árs. Sjálvandi skulu tey gjalda nakað í skatti, men verandi úrslit av teirra áðgöða ger tað, at tey missa ta pensión, sum tey eitt langt liv hava goldið til, og nú tey fáa kriegspensión, nú tekur landskassin ikki bara meginpartin av kriegspensiónini, men samstundis taka teir aftur fólkapensiónina.

Sum sagt skulu vit øll gjalda skatt, men í hesum føri skuldi tað verið gjørt eitt undantak, soleiðis at tey sum pensiónina eiga, kundu fingið nakað av gleði av henni, tí tað, sum hendir, er ómoralskt. Tað er ósmálígt, at tað verður farið so hart fram. Kriegspensiónin var ikki tilætlað landskassanum, til vil eg tilmæla lögtingsins skattanevnd at taka hetta mál upp og gera eina broyting, sum vil geva teimum, sum kriegspensión fáa, tey eru ikki so nógv, geva teimum eina víðurkenning.

Eg vil heita á lögtingsins skattanevnd um at gera tær neyðugu broytingar. Eg eri eisini til reiðar at geva skattanevndini tey hugskot,

sum eg havi hesari søk við-víkjandi, tí eitt mugu vit vera samd um: at kriegspensiónin var ikki ætlað sum í-skoyti til ein tóman landskassa. Um tað var ætlanin, so var kanska betur at hon ongantið var komin. Um tað var ætlanin, so var kanska betri at hon ongantið var komin. Tí má og skal ein broyting gerast, so tey, sum

eiga hesa pensión, fáa hana sum ta víðurkenning, hon í veruleikanum er, og landskassin eigur at víðurkenna hetta.

Sverre Midjord

Eyðkvæmislinjan

svarar alt samdægrið á tlf. 18820.

Mikudagar kl. 19.00–21.00 fæst persónlig ráðgeving og serligir spurningar verða svaraðir.